

УДК 159.9:316.77:378.147

DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2026-3\(228\)-22-27](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2026-3(228)-22-27)

ЛЕБЕДИК ЛЕСЯ ВІКТОРІВНА,

докторка педагогічних наук, професорка, професорка кафедри психології,
Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка, м. Полтава, Україна

Lesya Lebedyk,

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Professor at the Department of Psychology,
Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University, Poltava, Ukraine

E-mail: lebedyk_lesya@ukr.net

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-6538-6256>

ТЕЛЕП ВАСИЛЬ СТЕПАНОВИЧ,

викладач кафедри соціокультурної діяльності,
Комунальний заклад вищої освіти «Академія культури і мистецтв»
Закарпатської обласної ради, м. Ужгород, Україна

Vasyl Telep,

Lecturer at the Department of Sociocultural Activities,
Municipal Higher Education Establishment "Academy of Culture and Arts"
of Transcarpathian Regional Council, Uzhhorod, Ukraine

E-mail: telepvasyl@gmail.com

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0004-2843-0114>

ФЕДАКА ПАВЛО ПАВЛОВИЧ,

кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри соціокультурної діяльності,
Комунальний заклад вищої освіти «Академія культури і мистецтв»
Закарпатської обласної ради, м. Ужгород, Україна

Pavlo Fedaka,

PhD in History, Associate Professor, Associate Professor at the Department
of Sociocultural Activities, Municipal Higher Education Establishment
"Academy of Culture and Arts" of Transcarpathian regional council, Uzhhorod, Ukraine

E-mail: pavlo.fedaka@uica.education

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-1616-8452>

ПСИХОЛОГІЯ РОЗВИТКУ У СТУДЕНТІВ КУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ТА МІЖКУЛЬТУРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

A Досліджено психологічні особливості формування культурної ідентичності студентської молоді в умовах глобалізації та активізації міжкультурної комунікації. Розглянуто основні чинники розвитку міжкультурної компетентності, толерантності, емпатії та соціальної адаптації студентів у багатокультурному освітньому середовищі. Проаналізовано вплив освітнього простору, академічної мобільності, цифрової комунікації та мовного середовища на становлення культурної самосвідомості молоді. Визначено, що міжкультурна взаємодія сприяє розвитку рефлексивності, відкритості до соціального досвіду та психологічної готовності до співпраці з представниками інших культур. Обґрунтовано необхідність інтеграції психологічних і педагогічних підходів до формування міжкультурної компетентності у закладах вищої освіти.

Ключові слова: культурна ідентичність; міжкультурна взаємодія; студентська молодь; міжкультурна компетентність; толерантність; психологічний розвиток; освітнє середовище; соціальна адаптація; комунікація; емпатія

PSYCHOLOGY OF THE DEVELOPMENT OF STUDENTS' CULTURAL IDENTITY AND INTERCULTURAL INTERACTION

S The article examines the psychological foundations of cultural identity development among university students in the context of globalization and expanding intercultural communication. Particular attention is paid to the role of higher education institutions in shaping intercultural competence, tolerance, empathy, and social adaptability in a multicultural educational environment. The study analyzes the influence of academic mobility, digital communication, multilingual interaction, and educational practices on the formation of students' cultural self-awareness and personal identity. It is emphasized that intercultural interaction fosters reflective thinking, openness to diversity, emotional intelligence, and readiness for constructive cooperation with representatives of diverse cultural groups.

The paper highlights that modern students increasingly experience identity transformation in the context of virtual communication, migration, and global educational integration. Psychological mechanisms of cultural identification are considered through the prism of social

learning, intercultural adaptation, and value-oriented communication. The study argues that intercultural competence should be regarded as an essential component of professional and personal development in higher education.

The results demonstrate that participation in intercultural educational practices positively affects students' communicative behavior, reduces stereotypes, and strengthens mutual understanding within multicultural communities. The article substantiates the need to integrate psychological and pedagogical approaches to develop intercultural sensitivity, critical thinking, and cultural dialogue. Practical recommendations for improving educational programs focused on intercultural interaction and students' cultural identity development are proposed.

Keywords: cultural identity; intercultural interaction; students; intercultural competence; psychological development; multicultural education; communication; empathy; tolerance; social adaptation

Актуальність проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими практичними завданнями. Сучасний етап розвитку суспільства характеризується активними процесами глобалізації, цифровізації та інтернаціоналізації освіти, що зумовлює необхідність формування у студентської молоді культурної ідентичності та здатності до ефективної міжкультурної взаємодії. Освітній простір стає середовищем постійної комунікації представників різних культур, мовних груп і соціальних традицій. У таких умовах психологічний розвиток особистості студента нерозривно пов'язаний із формуванням толерантності, емпатії, соціальної адаптивності та відкритості до культурного різноманіття.

Проблема розвитку культурної ідентичності студентів має важливе практичне значення для забезпечення психологічного благополуччя молоді, профілактики міжетнічних конфліктів і формування демократичних цінностей у суспільстві.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Проблематика культурної ідентичності та міжкультурної взаємодії активно досліджується у психології, педагогіці та соціології. Питання етнічної та культурної ідентичності студентської молоді розглядали В. Бобрицька [1], П. Герчанівська [2], А. Данілова [3], Л. Євдокімова-Лисогор [4], О. Осадча [7], О. Рибак [8], М. Триняк [10; 11], А. Шмандровський [13] та ін. Значний внесок у дослідження міжкультурної компетентності здійснили Н. Banat, R. Sims, P. Tran [18], M. Bennett [14], D. Deardorff [15], F. Dervin, H. Layne, H. Mattila [17], L. Li [16], M. Mohammed, Y. Qasem, N. Razak, A. Yassin [19], B. Ren, T. Zhang [20] та ін. Проводячи аналіз особливостей міжкультурної взаємодії у контексті розвитку культури ділового спілкування фахівців [5; 6; 9], ми з'ясували, що сучасні дослідження акцентують увагу на ролі мовного середовища, академічної мобільності, цифрових технологій і міжнародних освітніх програм у розвитку міжкультурної компетентності студентів.

Водночас недостатньо вивченими залишаються психологічні механізми формування культурної ідентичності в умовах змішаного офлайн- та онлайн-середовища навчання.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну кількість наукових праць, недостатньо дослідженими залишаються питання впливу цифрової міжкультурної комунікації на психологічний розвиток студентів, а також взаємозв'язок між культурною ідентичністю та емоційною адаптацією молоді у багатокультурному освітньому просторі.

Метою статті є дослідження психологічних особливостей розвитку культурної ідентичності студентів і визначення чинників ефективної міжкультурної взаємодії в освітньому середовищі.

Завдання дослідження: 1) виокремити психологічні особливості формування культурної ідентичності студентської молоді в умовах глобалізації та активізації міжкультурної комунікації; 2) виявити основні чинники розвитку міжкультурної компетентності, толерантності, емпатії та соціальної адаптації студентів у багатокультурному освітньому середовищі; 3) проаналізувати вплив освітнього простору, академічної мобільності, цифрової комунікації та мовного середовища на становлення культурної самосвідомості молоді; 4) визначити вплив міжкультурної взаємодії на розвиток рефлексивності, відкритості до соціального досвіду та психологічної готовності до співпраці з представниками інших культур.

Викладення основного матеріалу розпочнемо з першого завдання дослідження. Зазначимо, що культурна ідентичність є складним психологічним феноменом, який відображає усвідомлення особистістю своєї належності до певної культурної спільноти, прийняття її цінностей, норм і традицій.

У студентському віці процес формування культурної ідентичності є особливо інтенсивним, оскільки саме в цей період відбувається активний пошук власної соціальної та професійної ролі (A. Yassin, N. Razak, Y. Qasem, M. Mohammed [19]; T. Zhang, B. Ren [20]; В. Бобрицька [1]; О. Рибак [8]; М. Триняк [10; 11] та ін.). Психологічний розвиток студентів у багатокультурному середовищі передбачає формування міжкультурної компетентності, що включає: когнітивний компонент (знання про інші культури); емоційний компонент (емпатія, толерантність); поведінковий компонент (навички ефективної комунікації).

Згідно з другим завданням дослідження нами виявлені основні чинники розвитку міжкультурної компетентності, толерантності, емпатії та соціальної адаптації студентів у багатокультурному освітньому середовищі.

Важливим чинником розвитку міжкультурної взаємодії є освітнє середовище. Участь студентів у міжнародних програмах, академічній мобільності, міжкультурних проєктах і віртуальних комунікативних платформах сприяє розвитку відкритості, гнучкості мислення та здатності до культурної рефлексії.

Суттєву роль у розвитку культурної ідентичності відіграє мова. Вона є не лише засобом комунікації, а й інструментом

культурної самоідентифікації. Багатомовне освітнє середовище стимулює розвиток соціальної адаптивності та формує позитивне ставлення до культурного різноманіття (Л. Євдокімова-Лисогор [4]; О. Осадча [7]; М. Триняк [10; 11] та ін.).

Психологічні дослідження свідчать, що ефективна міжкультурна взаємодія знижує рівень стереотипізації та соціальної дистанції між представниками різних культур. Студенти, які мають досвід міжкультурної комунікації, демонструють вищий рівень емоційного інтелекту, критичного мислення та соціальної відповідальності [5; 6; 9].

Водночас процес міжкультурної адаптації може супроводжуватися психологічними труднощами: культурним шоком, невизначеністю, комунікативними бар'єрами. Це зумовлює необхідність психологічного супроводу студентів у багатокультурному освітньому просторі.

Згідно з третім завданням дослідження, нами проаналізовано вплив освітнього простору, академічної мобільності, цифрової комунікації та мовного середовища на становлення культурної самосвідомості молоді. Становлення культурної самосвідомості молоді є складним і динамічним процесом, що формується під впливом соціального середовища, освіти, комунікації та міжкультурної взаємодії. У сучасному глобалізованому світі особливу роль у цьому процесі відіграють освітній простір, академічна мобільність, цифрова комунікація та мовне середовище. Їхній вплив є багатовимірним: вони можуть як зміцнювати культурну ідентичність, так і спричиняти її трансформацію або навіть часткову втрату.

Освітній простір є одним із ключових чинників формування культурної самосвідомості молоді, оскільки саме через систему освіти передаються історичні знання, національні цінності, культурні традиції та соціальні норми. Заклади освіти не лише забезпечують академічну підготовку, а й виконують функцію культурної соціалізації особистості. У процесі навчання молодь знайомиться з національною історією, літературою, мистецтвом, філософією, що сприяє усвідомленню власної культурної належності. Водночас сучасний освітній простір дедалі більше орієнтується на принципи міжкультурного діалогу, толерантності та відкритості до різноманіття. Це допомагає молодим людям поєднувати національну ідентичність із розумінням глобальних культурних процесів.

Особливо важливим є виховний потенціал освіти. Через позанавчальну діяльність, культурні заходи, студентські ініціативи та соціальні проекти формується активна громадянська позиція, почуття відповідальності за збереження культурної спадщини та повага до інших культур [9].

Разом із тим існують і певні ризики. Уніфікація освітніх програм, домінування глобальних інформаційних моделей і зменшення уваги до національно-культурного компонента можуть призводити до послаблення локальної культурної ідентичності молоді.

Академічна мобільність – це можливість навчання, стажування або участі в освітніх програмах за межами власного регіону чи країни. Вона є потужним інструментом

міжкультурного обміну та особистісного розвитку. Перебування в іншому культурному середовищі сприяє розширенню світогляду молоді, розвитку толерантності, комунікативних навичок і здатності до міжкультурної взаємодії. Молоді люди отримують змогу порівнювати різні культурні моделі, освітні системи та соціальні практики, що стимулює глибше осмислення власної культурної ідентичності.

Академічна мобільність також допомагає формувати так звану «подвійну культурну перспективу»: особистість одночасно зберігає власні культурні корені та інтегрується у міжнародний простір. Це сприяє розвитку глобального мислення без повної втрати національної самобутності.

Проте надмірна орієнтація на зовнішні культурні зразки може викликати явища культурної асиміляції або кризи ідентичності, особливо якщо молодь не має достатньо сформованого усвідомлення власної культурної основи. У деяких випадках виникає відчуття відчуження від національної культури або прагнення до наслідування домінуючих глобальних моделей поведінки.

Цифрова комунікація сьогодні є одним із найвпливовіших чинників соціалізації молоді. Соціальні мережі, онлайн-платформи, месенджери та медіаресурси створюють новий інформаційний простір, у якому молодь формує свої цінності, погляди та культурні орієнтири. Позитивний вплив цифрової комунікації полягає у доступі до широкого спектра культурних ресурсів: літератури, музики, кіно, освітніх платформ, історичних матеріалів і міжнародних дискусій. Молодь отримує можливість презентувати власну культуру світові та брати участь у глобальному культурному діалозі.

Цифрове середовище також сприяє формуванню нових форм культурної ідентичності, заснованих на спільних інтересах, творчості та мережевих спільнотах. Через цифрові інструменти молоді люди можуть підтримувати культурні традиції, популяризувати національну мову й мистецтво, створювати культурний контент.

Однак існують і негативні аспекти. Надмірне споживання глобалізованого контенту часто призводить до стандартизації культурних смаків і поведінкових моделей. Соціальні мережі можуть формувати поверхове сприйняття культури, орієнтоване на тренди та масову популярність. Крім того, цифровий простір нерідко стає джерелом інформаційних маніпуляцій, культурних стереотипів і втрати критичного мислення.

Мова є одним із найважливіших елементів культурної самосвідомості, оскільки саме через неї передаються цінності, традиції, історична пам'ять і світогляд народу. Мовне середовище значною мірою визначає спосіб мислення молоді та її культурну самоідентифікацію (Л. Євдокімова-Лисогор [4]; М. Триняк [10; 11]).

Функціонування рідної мови в освітньому просторі, медіа та повсякденному спілкуванні сприяє зміцненню національної ідентичності та культурної наступності поколінь. Водночас багатомовність у сучасному світі стає важливою перевагою, оскільки відкриває доступ до міжнародного освітнього й культурного простору. Знання

іноземних мов розширює можливості міжкультурної комунікації, академічної мобільності та професійного розвитку (О. Осадча [7]). Проте домінування глобальних мов, особливо англійської, іноді спричиняє витіснення локальних мовних практик і послаблення ролі рідної мови серед молоді.

Особливо важливим є баланс між відкритістю до інших мов і збереженням власної мовної традиції. Якщо рідна мова залишається основою особистісного та культурного розвитку, багатомовність стає ресурсом культурного збагачення, а не загрозою для національної самобутності.

Отже, освітній простір, академічна мобільність, цифрова комунікація та мовне середовище мають визначальний вплив на формування культурної самосвідомості молоді. Вони створюють умови для розвитку відкритої, мобільної та культурно компетентної особистості, здатної до міжкультурного діалогу та інтеграції у глобальний світ.

Водночас ці чинники несуть і певні виклики: ризик культурної уніфікації, втрати мовної самобутності, послаблення національної ідентичності та залежності від масової цифрової культури. Тому важливим завданням сучасного суспільства та системи освіти є забезпечення гармонійного поєднання глобальної відкритості із збереженням культурних традицій, мови та історичної пам'яті. Саме за таких умов молодь зможе формувати зрілу культурну самосвідомість, яка поєднуватиме повагу до власної культури з готовністю до конструктивної взаємодії у багатокультурному світі.

Виконуючи *четверте завдання* дослідження, нами визначено вплив міжкультурної взаємодії на розвиток рефлексивності, відкритості до соціального досвіду та психологічної готовності до співпраці з представниками інших культур. Міжкультурна взаємодія є важливим чинником особистісного розвитку людини в умовах глобалізованого суспільства (П. Герчанівська [2]; А. Данілова [3]; А. Шмандровський [13]). Вона сприяє не лише розширенню соціального досвіду, а й формуванню рефлексивності, відкритості до різноманіття та психологічної готовності до конструктивної співпраці з представниками інших культур. Особливо актуальним цей процес є для молоді, яка активно інтегрується у міжнародний освітній, професійний і цифровий простір.

Рефлексивність є здатністю особистості аналізувати власні переконання, поведінку, цінності та способи взаємодії з іншими людьми. У процесі міжкультурної комунікації людина стикається з іншими моделями мислення, нормами поведінки та системами цінностей, що стимулює переосмислення власного культурного досвіду. Контакт із представниками інших культур допомагає усвідомити відносність багатьох соціальних норм, які раніше сприймалися як універсальні. Це формує критичне мислення, здатність до самоаналізу та глибше розуміння власної культурної ідентичності (М. Триняк, С. Руденко [12]).

Міжкультурна взаємодія також сприяє розвитку емпатійної рефлексії – вміння бачити ситуацію очима іншої людини, враховувати її культурний контекст і психологічні особливості. Завдяки цьому зростає рівень міжособистісного

розуміння й знижується схильність до стереотипізації та упередженого ставлення.

Особливо ефективно рефлексивність розвивається в умовах безпосереднього міжкультурного досвіду: міжнародних освітніх програм, академічної мобільності, волонтерських проєктів, участі в мультикультурних командах і цифрових комунікаційних середовищах (Н. Mattila, F. Dervin, H. Layne [17]).

Відкритість до соціального досвіду проявляється у готовності людини сприймати нові ідеї, способи життя, культурні традиції та форми соціальної поведінки без страху чи ворожості. Саме міжкультурна взаємодія значною мірою формує цю якість.

Знайомство з різними культурами розширює світогляд особистості, допомагає подолати етноцентризм і сприяє усвідомленню багатоманітності соціального світу. Людина починає сприймати культурні відмінності не як загрозу, а як ресурс для особистісного збагачення та взаємного навчання.

Відкритість до соціального досвіду також пов'язана з розвитком толерантності та адаптивності. У процесі міжкультурної комунікації особистість навчається гнучко реагувати на нові ситуації, враховувати інші культурні норми та ефективно взаємодіяти в умовах невизначеності.

Крім того, міжкультурне середовище сприяє формуванню позитивного ставлення до соціального різноманіття. Люди, які мають досвід міжнародного спілкування, зазвичай демонструють вищий рівень соціальної чутливості, толерантності до відмінностей і готовності до діалогу.

Разом із тим відкритість до нового досвіду залежить від рівня психологічної зрілості особистості. За відсутності достатньої комунікативної підготовки або в умовах культурного шоку міжкультурна взаємодія може викликати тривожність, замкнутість чи захисну реакцію.

Психологічна готовність до міжкультурної співпраці включає комплекс когнітивних, емоційних і поведінкових характеристик, які забезпечують ефективну взаємодію в багатокультурному середовищі.

Міжкультурний досвід сприяє розвитку таких важливих якостей: комунікативної гнучкості, емпатії, толерантності, емоційної стійкості, здатності до компромісу, навичок колективної взаємодії, поваги до культурних відмінностей. У процесі співпраці з представниками інших культур людина вчиться враховувати різні стилі комунікації, поведінкові моделі та системи цінностей. Це допомагає уникати конфліктів, ефективніше вирішувати спільні завдання та будувати партнерські стосунки.

Важливим результатом міжкультурної взаємодії є розвиток міжкультурної компетентності – інтегральної здатності успішно діяти в умовах культурного різноманіття. Вона включає знання про інші культури, позитивне ставлення до різноманіття та практичні навички комунікації (А. Yassin, N. Razak, Y. Qasem, M. Mohammed [19]; T. Zhang, B. Ren [20]).

Психологічна готовність до співпраці також підсилюється через подолання стереотипів і страху перед «іншим». Особистий досвід міжкультурного спілкування зазвичай руйнує упередження, які формуються під впливом

соціальних міфів або обмеженого культурного досвіду [9]. Отже, міжкультурна взаємодія має потужний позитивний вплив на особистісний розвиток людини. Вона сприяє формуванню рефлексивності, оскільки стимулює самоаналіз і переосмислення власних культурних установок. Одночасно вона розвиває відкритість до соціального досвіду, толерантність і здатність сприймати культурне різноманіття як цінність.

Крім того, міжкультурний досвід формує психологічну готовність до співпраці з представниками інших культур, розвиває емпатію, комунікативну гнучкість і міжкультурну компетентність. У сучасному світі ці якості стають необхідною умовою успішної соціальної інтеграції, професійної діяльності та ефективної міжнародної взаємодії. Міжкультурна взаємодія є не лише засобом комунікації між народами, а й важливим механізмом розвитку зрілої, відкритої та соціально відповідальної особистості.

Результати дослідження. У результаті теоретичного аналізу встановлено, що: формування культурної ідентичності студентів є багатовимірним психологічним процесом; міжкультурна взаємодія позитивно впливає на розвиток емпатії, толерантності та соціальної адаптації; освітнє середовище є

ключовим чинником розвитку міжкультурної компетентності; цифрова комунікація розширює можливості міжкультурного діалогу, але й водночас створює ризики поверхневого сприйняття культурних відмінностей; ефективний розвиток культурної ідентичності потребує інтеграції психологічних і педагогічних технологій.

Висновки з даного дослідження. Отже, психологія розвитку культурної ідентичності студентів є важливим напрямом сучасних наукових досліджень. Формування міжкультурної компетентності сприяє успішній соціалізації молоді, розвитку толерантності та здатності до конструктивного міжкультурного діалогу. Освітні заклади мають створювати умови для психологічно безпечної міжкультурної взаємодії, розвитку критичного мислення та ціннісного ставлення до культурного різноманіття.

Перспективним напрямом подальших досліджень є вивчення психологічного впливу цифрових платформ і штучного інтелекту на формування культурної ідентичності студентської молоді, а також дослідження механізмів розвитку міжкультурної емпатії в умовах дистанційного навчання.

Список використаних джерел

1. Бобрицька В. І. Педагогічні стратегії підтримки мовної комунікації та збереження культурної ідентичності іноземних студентів. *Педагогічні науки*. 2025. № 109. С. 12–18. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2025-109-2>
2. Герчанівська П. Е. Культурна ідентичність як ресурс суспільного розвитку. *Культура і сучасність*: альманах. 2021. № 2. С. 3–9. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-0285.2.2021.249125>
3. Данилова А. Дослідження міжкультурної взаємодії в контексті «іншології» – український та закордонний науковий контекст. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. 2025. Вип. 50. С. 393–401. DOI: <https://doi.org/10.35619/ucprmk.50.990>
4. Євдокімова-Лисогор Л. Мова, культура та ідентичність. *Folium*. 2025. № 6. С. 50–58. DOI: <https://doi.org/10.32782/folium/2025.6.7>
5. Лебедик Л. В., Стрельников В. Ю. Психологічні аспекти розвитку культури ділового спілкування педагогічних працівників у медичних коледжах під час курсів підвищення кваліфікації. *Перспективи та інновації науки*. 2025. № 10 (56). С. 654–665. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-10\(56\)-654-665](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-10(56)-654-665)
6. Лебедик Л. В., Стрельников В. Ю. Психологічні і соціально-педагогічні умови розвитку культури ділового спілкування фахівців. *Перспективи та інновації науки*. 2025. № 9 (55). С. 589–600. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-9\(55\)-589-600](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-9(55)-589-600)
7. Осадча О. Особливості реалізації міжкультурної комунікації у контексті вивчення іноземної мови здобувачами вищої медичної освіти. *Іншомовна комунікація: інноваційні та традиційні підходи*. 2024. Вип. 3. С. 311–334. DOI: <https://doi.org/10.36074/ikitp.monograph-2024.11>
8. Рибак О. Емпіричне дослідження взаємозв'язку ціннісних орієнтацій та етнічної ідентичності студентської молоді. *Проблеми сучасної психології*. 2019. № 44. С. 278–297. DOI: <https://doi.org/10.32626/2227-6246.2019-44.278-297>
9. Стрельников В., Лебедик Л. Розвиток культури ділового спілкування фахівців в умовах неперервної освіти. *Між сучасного педагога*. 2025. № 35 (224). С. 47–53. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2025-5\(224\)-47-53](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2025-5(224)-47-53)
10. Триняк М. Мовна ідентичність у багатокультурному освітньому середовищі: виклики для іноземних студентів. *Вісник НЮУ імені Ярослава Мудрого*. 2025. С. 55–66. DOI: <https://doi.org/10.21564/2663-5704.64.324498>
11. Триняк М. Роль мови у формуванні культурної ідентичності студентів у міжкультурному середовищі. *Humanities Studies*. 2025. С. 193–201. DOI: <https://doi.org/10.32782/hst-2025-22-99-21>
12. Триняк М., Руденко С. Феномен множинної ідентичності у контексті парадигмального повороту від інструментальної до комунікативної раціональності. *Вісник НЮУ імені Ярослава Мудрого. Філософія, філософія права, політологія, соціологія*. 2023. № 3 (58). С. 58–72. DOI: <https://doi.org/10.21564/2663-5704.58.285641>
13. Шмандровський А. С. Формування культурної стійкості та національної ідентичності через інститути громадянського суспільства. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2025. № 2. С. 194–199. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.2.2025.338927>
14. Bennett M. J. Developmental model of intercultural sensitivity. *International Encyclopedia of Intercultural Communication*. 2020. DOI: <https://doi.org/10.1002/9781118783665.ieic0182>
15. Dearth D. K. Manual for Developing Intercultural Competencies: Story Circles. Paris : UNESCO Publishing, 2020. DOI: <https://doi.org/10.54675/QYPO9205>
16. Li L. Ethnic self-awareness and cross-cultural communication of international students in the People's Republic of China. *Culture and Education*. 2023. Vol. 35 (1). P. 155–187. DOI: <https://doi.org/10.1080/11356405.2022.2133283>
17. Mattila H., Dervin F., Layne H. Learning through the dialogical self in intercultural encounters: A case study of Chinese-Finnish virtual exchanges in higher education. *Frontiers: The Interdisciplinary Journal of Study Abroad*. 2025. P. 167–195. DOI: <https://doi.org/10.36366/frontiers.v38i1.1055>
18. Sims R., Tran P. M., Banat H. et al. Capturing Nonlinear Intercultural Development via Student Reflective Writing. *Written Communication*. 2025. DOI: <https://doi.org/10.1177/07410883241303916>
19. Yassin A. A., Razak N. A., Qasem Y., Mohammed M. A. S. Intercultural learning challenges affecting international students' learning sustainability in Malaysian higher education institutions. *Sustainability*. 2020. Vol. 12 (18). DOI: <https://doi.org/10.3390/su12187490>
20. Zhang T., Ren B. International students' acculturation: Online cultural participation, cultural self-awareness, and cultural identity clarity. *Current Psychology*. 2024. DOI: <https://doi.org/10.1007/s12144-024-06948-9>

References

1. Bobrytska, V. I. (2025). Pedagogical strategies for supporting language communication and preserving the cultural identity of foreign students. *Pedagogical Sciences*, 109, 12-18. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2025-109-2> [in Ukrainian].

2. Herchanivska, P.E. (2021). Kulturna identychnist yak resurs suspilnoho rozvytku [Cultural identity as a resource for social development]. *Kultura i suchasnist [Culture and modernity]*: almanakh, 2, 3-9. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-0285.2.2021.249125> [in Ukrainian].
3. Danilova, A. (2025). Doslidzhennya mizhkulturnoyi vzayemodiyi v konteksti «insholohiyi» – ukrayinskyi ta zakordonny naukovy kontekst [Research on intercultural interaction in the context of «otherology» – Ukrainian and foreign scientific context]. *Ukrayinska kultura: mynule, suchasne, shlyakhy rozvytku [Ukrainian culture: past, present, development paths]*, 50, 393-401. DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.50.990> [in Ukrainian].
4. Yevdokimova-Lysohor, L. (2025). Mova, kultura ta identychnist [Language, culture and identity]. *Folium*, 6, 50-58. DOI: <https://doi.org/10.32782/folium/2025.6.7> [in Ukrainian].
5. Lebedyk, L. V., & Strelnikov, V. Yu. (2025). Psykholohichni aspekty rozvytku kultury dilovoho spilkuvannya pedahohichnykh pratsivnykiv u medychnykh koledzhakh pid chas kursiv pidvyshchennya kvalifikatsiyi [Psychological aspects of the development of a culture of business communication of teaching staff in medical colleges during advanced training courses]. *Perspektyvy ta innovatsiyi nauky [Prospects and innovations of science]*, 10 (56), 654-665. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-10\(56\)-654-665](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-10(56)-654-665) [in Ukrainian].
6. Lebedyk, L. V., & Strelnikov, V. Yu. (2025). Psykholohichni i sotsialno-pedahohichni umovy rozvytku kultury dilovoho spilkuvannya fakhivtsiv [Psychological and socio-pedagogical conditions for the development of a culture of business communication among specialists]. *Perspektyvy ta innovatsiyi nauky [Prospects and innovations of science]*, 9 (55), 589-600. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-9\(55\)-589-600](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-9(55)-589-600) [in Ukrainian].
7. Osadcha, O. (2024). Особливості реалізації міжкультурної комунікації у контексті вивчення іноземної мови здобувачами вищої медичної освіти [Specific Features of Implementation of Intercultural Communication in the Context of Learning a Foreign Language by Medical Students]. *Inshomovna komunikatsiya: innovatsiyi ta tradytsiyi pidkhody [Foreign Communication: Innovative and Traditional Approaches]*, 3, 311-334. DOI: <https://doi.org/10.36074/ikitp.monograph-2024.11> [in Ukrainian].
8. Rybak, O. (2019). Empyrychne doslidzhennya vzayemozvyazku tsinnisnykh oriyentatsiy ta etnichnoyi identychnosti student-skoyi molodi [Empirical study of the relationship between value orientations and ethnic identity of student youth]. *Problemy suchasnoyi psykholohiyi [Problems of modern psychology]*, 44, 278-297. DOI: <https://doi.org/10.32626/2227-6246.2019-44.278-297> [in Ukrainian].
9. Strelnikov, V., & Lebedyk, L. (2025). Rozvytok kultury dilovoho spilkuvannya fakhivtsiv v umovakh neperervnoyi osvity [Development of a culture of business communication of specialists in conditions of continuing education]. *Imidzh suchasnoho pedahoha [Image of a modern teacher]*, 5 (224), 47-53. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2025-5\(224\)-47-53](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2025-5(224)-47-53) [in Ukrainian].
10. Trynyak, M. (2025). Movna identychnist u bahatokulturnomu osvitnomu seredovyshchi: vyklyky dlya inozemnykh studentiv [Linguistic identity in a multicultural educational environment: challenges for foreign students]. *Visnyk NYUU imeni Yaroslava Mudroho [Bulletin of the Yaroslav Mudryi National University of Law]*, 55-66. DOI: <https://doi.org/10.21564/2663-5704.64.324498>
11. Trynyak, M. (2025). Rol movy u formuvanni kulturnoyi identychnosti studentiv u mizhkulturnomu seredovyshchi [The role of language in the formation of students' cultural identity in an intercultural environment]. *Humanities Studies*, 193-201. DOI: <https://doi.org/10.32782/hst-2025-22-99-21> [in Ukrainian].
12. Trynyak, M., & Rudenko, S. (2023). Fenomen mnozhynnoyi identychnosti u konteksti paradyhmalnoho povorotu vid instrumentalnoyi do komunikativnoyi ratsionalnosti [The phenomenon of multiple identity in the context of the paradigmatic turn from instrumental to communicative rationality]. *Visnyk NYUU imeni Yaroslava Mudroho. Seriya: Filosofiya, filosofiya prava, politolohiya, sotsiolohiya [Bulletin of the Yaroslav Mudryi New Law University. Series: Philosophy, philosophy of law, political science, sociology]*, 3 (58), 58-72. DOI: <https://doi.org/10.21564/2663-5704.58.285641> [in Ukrainian].
13. Shmandrovskyy, A.S. (2025). Formuvannya kulturnoyi stiykosti ta natsionalnoyi identychnosti cherez instytuty hromadyanskoho suspilstva [Formation of cultural stability and national identity through civil society institutions]. *Visnyk Natsionalnoyi akademiyi kerivnykh kadrov kultury i mystetstv [Bulletin of the National Academy of Leading Personnel of Culture and Arts]*, 2, 194-199. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.2.2025.338927> [in Ukrainian].
14. Bennett, M. J. (2020). Developmental model of intercultural sensitivity. *International Encyclopedia of Intercultural Communication*. DOI: <https://doi.org/10.1002/9781118783665.ieicc0182>
15. Deardorff, D. K. (2020). *Manual for Developing Intercultural Competencies: Story Circles*. Paris: UNESCO Publishing. DOI: <https://doi.org/10.54675/QYPO9205>
16. Li, L. (2023). Ethnic self-awareness and cross-cultural communication of international students in the People's Republic of China. *Culture and Education*, 35 (1), 155-187. DOI: <https://doi.org/10.1080/11356405.2022.2133283>
17. Mattila, H., Dervin, F., & Layne, H. (2025). Learning through the dialogical self in intercultural encounters: A case study of Chinese-Finnish virtual exchanges in higher education. *Frontiers: The Interdisciplinary Journal of Study Abroad*, 167-195. DOI: <https://doi.org/10.36366/frontiers.v38i1.1055>
18. Sims, R., Tran, P. M., & Banat, H. et al. (2025). Capturing Nonlinear Intercultural Development via Student Reflective Writing. *Written Communication*. DOI: <https://doi.org/10.1177/07410883241303916>
19. Yassin, A. A., Razak, N. A., Qasem, Y., & Mohammed, M. A. S. (2020). Intercultural learning challenges affecting international students' learning sustainability in Malaysian higher education institutions. *Sustainability*, 12 (18). DOI: <https://doi.org/10.3390/su12187490>
20. Zhang, T., & Ren, B. (2024). International students' acculturation: Online cultural participation, cultural self-awareness, and cultural identity clarity. *Current Psychology*. DOI: <https://doi.org/10.1007/s12144-024-06948-9>

Дата надходження до редакції
авторського матеріалу 09.05.2026